

סערה בבית הלבן מוכיחה כי בעיני זרים כתבי-החוץ הישראליים הם סוכני ממשלת ישראל

לא בכל יום זוכה עיתונאי לעמוד במרכז של תקרית בינלאומית. השבוע היר-ענק כבוד זה לכתב הארץ בארצות-הברית, דן מרגלית.

בעלי אחד הטורים הנפוצים ביותר בעיתונות האמריקאית, הצמד רונאלד ניר באק ורוברט אוואנס, טענו כי מאמר של מרגלית בהארץ, בו מתח ביקורת הריפה על הנשיא ג'ראלד פורד, נולד בהשראת ממשלת ישראל. חוגי הבית הלבן וזעמים, לדברי שני הטוראים, מפני שהם רואים במאמר הכרזת-מלחמה של רבין על פורד, ניסיון לקומם את היהדות והקונגרס של ארצות-הברית נגד הנשיא.

סערה זו, שפרצה בדרג האמריקאי העליון ערב פגישה הנשיא עם אנוואר אל-סאדאת ויצחק רבין, יכולה להיות בעלת השלכה מרחיקת-לכת.

איך יתכן? בעיני הקורא התמים, נראית ההאשמה כולה תמוהה. איך אפשר להעלות על הדעת שכתב ישראלי בנייר יורק ישמש שופר לממשלת ירושלים? וי בכלל, מה הקשר בין איש הארץ לממשלה? אולם משרד-החוץ האמריקאי אינו דומה לקורא תמים. הוא עוקב באופן מיקצועי אחרי פירסומים בעיתונות העולמית, ועל-כן יש לו גישה שונה לגמרי לעניין. הוא יודע דברים הנעלמים מעיני הקורא בארץ. אחד מהם: כימעט כל הכתבים הזרים של העיתונות הישראלית אינם אלא דוברים בלתי-רישמיים של משרד-החוץ.

ש"חוד ועונש. מצב זה נוצר מאז קום המדינה. בכל בירה עולמית, שיש בה קבר צה"ל כתבי-החוץ הישראליים קבועים, הופים כיום חלק ממכונת השגרירות הישראלי. הם מקבלים את עיקר ידיעותיהם מן השגרירות, כתובים על-פי הנחיות השגרירות, מעלימים מידע שאינו נוח ל-שגרירות, מחרימים אורחים ישראלים ש-אינם מקובלים על השגרירות, ומספקים רימום שוטף לשגריר ולאישים ישראל. איך נוצר מצב זה? יש לכך כמה גורמים. בין השאר:

● רבים מעיתונאי-החוץ הישראליים רואים בכך מעין שירות לאומי. הם סבורים שהם מהווים חלק ממאמץ-ההסברה הרישמי. כלפי זרים בארץ-כהונתם הם פורעים עלים בהתנדבות קצנייה-הסברה של ממשלת ישראל, וגישה זו משתלטת גם על כתיבתם הציבורי הישראלי.

● שום עיתונאי אינו יכול לפעול בעיליות, אם אינו מקובל בשגרירות. השגרירות יכולה בכל עת לנחק אותו מרוב המידע הרוטף הדרוש למילוי תפקידו. לעומת זאת, יכולה השגרירות להעניק סקור פים, הזמנות וכיבודים חברתיים לכתב הרקוד לפי חלילה. על-ידי שיטה של פרס ועונש, שחוד וסחיטה, ניתן להכריח כל כתב להפוך לקיד-בלא-שכר.

כל מערכות-העיתונאים בישראל מודעות למצב זה, ומשלימות עימו. העורכים מתייחסים אל רוב כתבות שליחיהם בניכר כאל קומוניקאטים של השגריר המקומי — מה גם שמצבם של כתבים רבים בישראל עצמה אינו שונה בהרבה, מסיבות דומות.

סערה, וטא. כל זה ידוע, כמובן, למוסדות הממשלתיים בארצות-הברית וביארצות אחרות. אין הם מתייחסים לכתבי-החוץ הישראליים כאל עיתונאים ממערבי אירופה, למשל, אלא כאל שליחים של מדינה בעלת מיסטר סמכותי.

משום כך עורר מאמרו של מרגלית סערה-ריזוטא בכל רחבי הצמרת האמריקאית. לשווא טען מרגלית עצמו שמאמרו נכתב על-פי הכרתו האישית, ללא תיאום עם משהו. מרגלית אף השתדל להוכיח, על-פי לוח-הזמנים, שכלל לא יכול היה לקבל הוראה מירושלים לכתוב מאמר שנכתב בארצות-הברית שעה קלה אחרי נאומו של פורד שם. אולם טענה זו לא הרשימה את האמריקאים. מאחר שלוח-הזמנים לא נזע התייעצות של מרגלית על השגרירות שם. הסערה עצמה גרמה להחמרה נוספת של יחס ממשלת פורד לישראל. אולם היא חשבה עוד יותר, כראי לדימוי העיתונאי הישראלי בעיני המוסדות. בארץ היא מעין מולדת העיתונות הבלתי-תלויה.

תסביך צור של דינשטיין

יועץ האוצר לדלק ומי שהיה שנים רבות סגן-שר-האוצר, ד"ר צבי דינשטיין, טופח עתה לעצמו על השכם ללא-הרף. הסיבה: אין בנמצא כל גוף כלכלי שהוא אחראי עליו ואשר הפסיד אף אגורה אחת בגלל מיכאל צור. והלל, בגלל מה שכינה פנחס ספיר, "תסביך-צור" שלו.

דינשטיין טען כל השנים כי צור הוא שקרן פתולוגי, הכריז תמיד כי אינו מוכן אפילו לשהות במחיצתו. כשצור, או חברה כלשהי שהוא ניהל, עשו עסקים עם בנק מסויים, היה דינשטיין בחוף. כל הלחצים שהפעילו עליו, כאחראי לדלק, לעשות עסקות עם הבנק של רוזנבאום, לא הועילו. רוזנבאום חבר של צור? כיאז דינשטיין אינו עושה עימו עסקים. כך יצאה ממלכתו של דינשטיין,

יועץ דינשטיין והברון דה-רוטשילד טובל ושרץ בידו

הכוללת את ה,בנק-לפיתוח-התעשייה" וממלכת הדלק, ללא כל הפסד או קשר עם הבנק של רוזנבאום והחברות הוואזיות שלו. דינשטיין מספר כי כאשר החליט הברון רוטשילד למנות את צור כמנכ"ל "החברה לישראל", הוא נפגש אז במיוחד עם מוקה לימון, נציגו של הברון, והזהירו מפני צור. דינשטיין אמר למוקה כי צור יאכל אותו לארוחת-בוקר בלשונו החלקה, וכי הנאיביות שלו לא תעמוד לו מול צור. עכשיו, לאחר המפלות הגדולה, מוקה הודה באזהרה שקיבל בשעתו, ואמר לדינשטיין כמה רע הדבר שהברון לא שמע אז בעצתו.

אגב, כאשר קנתה "החברה לישראל" את בתי הזיקוק, וצור הסביר לוועדת הכספים של הכנסת את פירטי העסקה, שיגר דינשטיין מיכתב לאוצר ובו הודעה כי צור מרמה בהסבריו, הגדירו במיכתב כ,טובל ושרץ בידו."

מרצדס חדש

בחצי מחיר

מחירה של מכונית "מרצדס" חדשה דגם 220 עולה כיום, עם המיסים, כ-270 אלף לירות. הנה מירושם חוקי לקנות אותה מכונית עצמה ב-170 אלף לירות בלבד.

קונים "מרצדס" כאילו עבור הפעלתה מכונית. מחירה בלי המיסים הוא 70 אלף לירות בלבד. רכב למנויות פטור ממש. עתה קונים רישיון ירוק למנוית, שמחירו היום 100 אלף לירות.

וכך נוסעים ב,מרצדס" שהיא בתאו-ריה מונית, מבלי להפעילה כמנונית. זה מותר, לא?

ברילב

יתקן החוקים

שר-המיסר והתעשייה חיים בר-לב מודאג ביותר מהיעלמות מוחלטת של ההשקעות בתעשייה, בגלל המצב הלא-ברור — הן הפוליטי והן הכלכלי. ברילב פנה למוזכר ההסתדרות, ירוחם משל, וביקש את תמיכת ההסתדרות להקפאת המלצות ועדת בן-שחר לגבי מיפעלים מאושרים בתעשייה, לשנתיים, כדי לאפשר לשר למישרדו להכין הצעות-חוק חדשות שתעודנה השקעות בתעשייה.

בר-לב הסביר למשל כי איגודול ה-השקעות בתעשייה רע גם למיפעלי "חברת-העובדים", וגם לפועלי התעשייה.

משולחן לשולחן

נציבות מס-ההכנסה החליטה להפסיק את הנוהל הפסול שהונהג לאחרונה, לפיו מתחשבים עם קבלנים גדולים לא מדי-שנה, אלא בתום הפרוייקט. לפני הנהגת הנוהל הפסול הזה היו פקידים-השומה קובעים לכל קבלן שומה מדי-שנה, יחסית לקצב התקדמות העבודה והמכירות גם אם לא הושלמה העבודה. לפני כעשר שנים שינה מי שהיה סגן-נציב-מס-ההכנסה את השיטה, הנהיג כלפי הקבלנים הגדולים את שיטת חישוב המס רק בתום הפרוייקט כולו. הדבר איפשר לקבלנים לעבוד עם כספי המס משך שנים מיספר, עד ששילמו אותם לפי ערך נמוך יותר, בגלל האינפלציה. אחרי הנהגת השיטה הפסולה עזב אותו סגן-נציב-מס-ההכנסה את הממשלה, ופתח מישרד רואה-חשבון פרטי. הלקוחות הפרטיים הגדולים שלו היו — נכון, כל הקבלנים הגדולים ששינה להם את שיטת הגבייה. שמו של סגן הנציב הוא יצחק מן. זה החזור עכשיו להיות נציב מס-ההכנסה.

אחרי שמן פתח מישרד פרטי, הוא ניהל משך כמה שנים משא-ומתן בשם לקוחותיו עם פקיד שומה בשם אורי מרון, שהיה אחראי לתיקי קבלנים גדולים. גם מרון עזב את הממשלה, הצ-טרף למישרדו של מן ומיוצג מאז בהצ-לחה את הקבלנים הגדולים.

בשנת 1970 מתח מבקר-המדינה (עמוד 134) ביקורת קשה על השינוי שהנהיג מן. המבקר קבע כי השינוי נוגד את כללי המועצה ברואי-החשבון, שאושרו בי-דצמבר 1968. בעיקבות הערות המבקר משנים עתה במס-ההכנסה את ההוראות שוב, כפי שהיו קודם לזמנו של יצחק מן. חוגי מיקצוע שואלים, האם ישמור הנציב החדש של מס-ההכנסה על השינוי שמחילים עתה, או האם יחזור לסורו.

היכן הגאווה

הלאומית

ממשלת ישראל שותפת ביותר משליש המניות ב,בנק הבינלאומי הראשון. עוד כ-20 אחוזים מוחזקים בידי גורמים ישראלים פטריוטיים, כהתאחדות

נשיא מושביץ ישראלים ואנגלית בפיהם

התעשיינים, ראשי ה,בנק לייצוא" לשעבר ויהלומנים גדולים. כמחצית ממניות ה-בנק בידי בנק אמריקאי, ששניים מנציגיו יושבים דרך-קבע בשיבות הנהלת הבנק, שנשיאו הוא מרק מושביץ.

ונה, בגלל שני הנציגים הזרים — כל מערכת הרושום של הבנק, כולל שפת ניהול הישיבות, היא אנגלית. השפה העברית אינה קיימת בהנהלת הבנק. מי שיבוא לישיבת מועצת-המנהלים של ה-בנק הממשלתי הזה, יחשוב כי השפה הרישמית של ישראל היא האנגלית!

הבורסה

ידידה בריווחי

החברה לכבלים

הרווח-לפני-מס של "החברה לכבלים" בחיפה, לשנת 1974/75, יהיה רק 9.5 מיליון לירות לעומת 12.4 מיליון לירות בשנה הקודמת. הרווח הנקי לאחר מס יהיה השנה 5 מיליון לירות, לעומת 6 אשתקד. המכירות השנה תהיינה 100 מיליון, לעומת 79 אשתקד. המאזן השנה מגלה נפילה קיצונית ברווחים, שבחלקה נגרמה ע"י השביתה הממושכת במפעל. בשנה שעברה חילקה החברה 15% די-בידנד. השנה צפויה הקטנת אחוז הדי-בידנד ביחס לירידה בריווחיות.

אגב, לחברה הצטרף סגן-מנהל חדש, עקיבא הררי, לשעבר מנכ"ל "קולסו", שעזב בפיתאומיות את "קולסו" ועבר ל,חברה לכבלים."

גידול בריווחי מניב

לעומת זאת חל גידול ניכר בריווחי "מניב", חברת-ההנפקות של קונצרן "כלל" מאזני החברה, שהוכנו לצורך התשקיף מס' 20 של החברה, שיגויס 12 מיליון לירות בחודשים הקרובים, מורים על רווח נקי, בשנת 1974, של 3.7 מיליון לירות, לעומת 2.7 בשנה הקודמת.

החברה תחלק דיבידנד של 10% ל-"מניב" קרן כללית בת 9 מיליון לירות, וממנה תחלק "מניב" השנה מניות הטבה בשיעור של 15%.